

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (ötödik tanács)

2016. június 9.*

„Fellebbezés — Kartellek — EK 81. cikk — Az útépitési bitumen spanyol piaca — A piac felosztása és az árak összehangolása — Az Európai Unió Törvényszéke előtti eljárás túlzott időtartama — Az Európai Bizottság előtti eljárás túlzott időtartama — A költségek miatti fellebbezés”

A C-608/13. P. sz. ügyben,

a **Compañía Española de Petróleos (CEPSA) SA** (székhelye: Madrid [Spanyolország], képviselik: O. Armengol i Gasull és J. M. Rodríguez Cárcamo abogados)

fellebbezőnek

az Európai Unió Bírósága alapokmányának 56. cikke alapján 2013. november 25-én benyújtott fellebbezése tárgyában,

a másik fél az eljárásban:

az **Európai Bizottság** (képviselek: C. Urraca Caviedes és F. Castillo de la Torre, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: A. J. Rivas avocat)

alperes az elsőfokú eljárásban,

A BÍRÓSÁG (ötödik tanács),

tagjai: T. von Danwitz, a negyedik tanács elnöke, az ötödik tanács elnökeként eljárva, K. Lenaerts, a Bíróság elnöke, az ötödik tanács bírájaként eljárva, D. Šváby (előadó), A. Rosas és C. Vajda bírák,

főtanácsnok: N. Jääskinen,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

* * Az eljárás nyelve: spanyol.

Ítéletet

- 1 Fellebbezésével a Compañía Española de Petróleos (CEPSA) SA az Európai Unió Törvényszéke 2013. szeptember 16-i CEPSA kontra Bizottság ítéletének (T-497/07, EU:T:2013:438; a továbbiakban: megtámadott ítélet) hatályon kívül helyezését kéri, amely ítélettel a Törvényszék elutasította az [EK 81. cikk] alkalmazására vonatkozó eljárásban (COMP/38.710 – „spanyol bitumen”-ügy) 2007. október 3-án hozott C(2007) 4441 végleges bizottsági határozat (a továbbiakban: vitatott határozat) őt érintő részének megsemmisítése, illetve másodlagosan a vele szemben kiszabott bírság csökkentése iránti keresetét.

Jogi háttér

- 2 Az Európai Gazdasági Közösség által használt nyelvek meghatározásáról szóló, 1958. április 15-i 1. tanácsi rendelet (HL 1958. 17., 385. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 1. kötet, 3. o.) 3. cikke úgy rendelkezik, hogy „azokat az okmányokat, amelyeket az EU valamely intézménye küld egy tagállamnak a joghatósága alá tartozó személynek, az adott állam nyelvén kell megszövegezni”.

A jogvita előzményei és a vitatott határozat

- 3 A jogvitának a megtámadott ítélet 1–91., illetve 107. és 108. pontjában bemutatott előzményeit a következőképpen lehet összefoglalni.
- 4 A jogsértéssel érintett termék az útburkoló bitumen, vagyis olyan bitumen, amelyen semmiféle átalakítást nem végeztek, és amelyet utak építéséhez és karbantartásához használnak.
- 5 A spanyol bitumenpiac egyrészt három gyártóból, a Repsol, a CEPSA-PROAS és a BP csoportokból, másrészt importőrökből áll, amelyek között a Nynäs és a Petrogal csoport szerepel.
- 6 A CEPSA-PROAS csoport az energiaágazatban tevékeny, tőzsdén jegyzett társaságok nemzetközi csoportja, amely több országban is jelen van. A Productos Asfálticos (PROAS) SA, az 1991. március 1-jétől a CEPSA kizárólagos tulajdonában lévő leányvállalata, a CEPSA által előállított bitument forgalmaz, illetve más bitumenalapú termékeket gyárt és forgalmaz.
- 7 A PROAS-nak Spanyolországban az útburkoló bitumen harmadik személyek részére történő eladásából 90 700 000 euró forgalma származott a 2001. üzleti évben, ami az érintett piac 31,67%-nak felel meg. A CEPSA-PROAS konszolidált forgalma 2006-ban 18 474 000 000 euró volt.
- 8 A BP csoport egy társasága által 2002. június 20-án a kartellügyek esetében a bírságok alóli mentességről és a bírságok csökkentéséről szóló bizottsági közlemény (HL 2002. C 45., 3. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 155. o.; a továbbiakban: 2002. évi engedékenységi közlemény) alapján benyújtott engedékenység iránti kérelme nyomán 2002. október 1-jén és 2-án vizsgálatokat végeztek a Repsol, a CEPSA-PROAS, a BP, a Nynäs és a Petrogal csoportoknál.
- 9 2004. február 6-án az Európai Bizottság [az EK 81. cikk] és [az EK 82. cikk] végrehajtásáról szóló 17. (első) tanácsi rendelet (HL 1962. 13., 204. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 3. o.) 11. cikkének (3) bekezdése alapján megküldte az érintett vállalkozásoknak az első csoport tájékoztatáskérését.
- 10 A Repsol csoport és a PROAS a 2004. március 31-i, illetve 2004. április 5-i faxban a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján, társasági nyilatkozat kíséretében kérelmet küldött a Bizottságnak.

- 11 A Bizottság, miután további négy tájékoztatáskérést intézett az érintett vállalkozásokhoz, formálisan megindította az eljárást, és 2006. augusztus 24–28. között kifogásközlést küldött a BP, a Repsol, a CEPSA-PROAS, a Nynäs és a Petrogal csoportok érintett társaságainak.
- 12 Mielőtt a CEPSA-PROAS csoport érintett társaságainak megküldte volna a kifogásközlést, a Bizottság a 2006. július 19-i levelében azt kérdezte a CEPSA-tól, hogy hozzájárul-e ahhoz, hogy a Bizottság minden hivatalos dokumentumot, kifogásközlést, vagy a vele szemben adott esetben hozandó határozatot angol nyelven küldjön meg neki. A 2006. július 20-i levelében a CEPSA kijelentette, hogy a Bizottság a kifogásközlést angol nyelven küldheti meg.
- 13 2007. október 3-án a Bizottság elfogadta a vitatott határozatot, amelyben megállapította, hogy a tizenhárom címzett vállalkozás az útburkoló bitumen ágazatban (a Kanári-szigetek kivételével) a spanyol területet érintően a piac felosztásából és az árak rögzítéséből álló megállapodások és összehangolt magatartások összességében vett részt.
- 14 A Bizottság úgy vélte, hogy mindkét megállapított versenykorlátozás, vagyis a piac felosztására vonatkozó horizontális megállapodások, valamint az árak összehangolása, természetükből adódóan az EK 81. cikk legsúlyosabb megsértésének minősülnek, amelyek – az ítélkezési gyakorlat szerint – már a jellegüknél fogva igazolhatják a „különösen súlyos” jogsértésnek való minősítést.
- 15 A Bizottság a kiszabandó bírság „kiindulási összegét” a jogsértés súlyára, az érintett piac 2001-ben 286 400 000 euróra becsült értékére, a jogsértés utolsó teljes évére, valamint arra tekintettel, hogy a jogsértés a bitumen egyetlen tagállamban való értékesítésére korlátozódott, 40 000 000 euróban határozta meg.
- 16 A Bizottság ezt követően a vitatott határozat címzett társaságait az eltérő bánásmód alkalmazása céljából különböző csoportokba sorolta annak függvényében, hogy mekkora jelentőségük volt az érintett piacon, így véve figyelembe a tényleges gazdasági lehetőségüket arra, hogy kárt okozzanak a versenyben.
- 17 A Repsol csoport és a PROAS, melyek piaci részesedése a 2001. üzleti évben 34,04%-ot, illetve 31,67%-ot tett ki, az első kategóriába kerültek, a BP csoport 15,19%-os piaci részesedéssel a második kategóriába, míg a Nynäs csoport és a Petrogal csoport, amelyek piaci részesedése 4,54% és 5,24% között mozgott, a harmadik kategóriába. Ennek alapján a Bizottság a kiszabandó bírságok „alapösszegét” a következőképpen határozta meg:
  - első kategória a Repsol csoport és a PROAS számára: 40 000 000 euró;
  - második kategória a BP csoport számára: 18 000 000 euró;
  - harmadik kategória a Nynäs csoport és a Petrogal csoport számára: 5 500 000 euró.
- 18 Miután a bírságok alapösszegét a jogsértés időtartamának – mégpedig a PROAS esetében tizenegy év, hét hónap (1991. március 1-től 2002. október 1-ig) – függvényében megnövelte, a Bizottság megállapította, hogy a kiszabandó bírság összegét 30%-kal növelni kell azon súlyosító körülmény miatt, hogy e vállalkozás volt a szóban forgó kartell egyik fő „motorja”.
- 19 A Bizottság azt is megállapította, hogy a 2002. évi engedékenységi közlemény alapján a PROAS-t megilleti a vele szemben egyébként kiszabandó bírság összegének 25%-os csökkentése.
- 20 E tényezők alapján a CEPSA-val és a PROAS-szal szemben egyetemlegesen 83 850 000 euró bírságot szabtak ki.

A Törvényszék előtti eljárás és a megtámadott ítélet

- 21 A Törvényszék Hivatalához 2007. december 20-án benyújtott keresetével a fellebbező a vitatott határozatnak az őt érintő részében történő megsemmisítését, másodlagosan pedig a vele szemben kiszabott bírság összegének csökkentését kérte. Kérte továbbá, hogy a Törvényszék a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.
- 22 Keresetének alátámasztása érdekében a fellebbező hét jogalapra hivatkozott.
- 23 A Törvényszék e jogalapok mindegyikét, így a keresetet teljes egészében elutasította.
- 24 A Bizottság a viszontkeresetében azt kérte, hogy a Törvényszék korlátlan felülvizsgálati jogkörében eljárva emelje meg a CEPSA-val szemben kiszabott bírság összegét; a Törvényszék e kérelemnek nem adott helyt.

A felek kérelmei

- 25 Fellebbezésével a CEPSA azt kéri, hogy a Bíróság:
- helyezze hatályon kívül a megtámadott ítélet rendelkező részének első és harmadik pontját;
  - határozzon az ügyben érdemben, anélkül, hogy visszautalná az ügyet a Törvényszék elé, mégpedig a vitatott határozatban megállapított bírság összegét az általa megfelelőnek értékelt összegre csökkentve, és
  - a Bizottságot kötelezze a fellebbezés költségeinek viselésére.
- 26 A Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság:
- utasítsa el a fellebbezést, és
  - a fellebbezőt kötelezze a költségek viselésére.

A fellebbezésről

- 27 Fellebbezésének alátámasztása érdekében a fellebbező hat jogalapra hivatkozik.
- 28 Az együttesen vizsgálendő első két jogalapot a lényeges eljárási szabályok megsértésére és a nyelvhasználatra vonatkozó szabályok terén a tények elferdítésére alapítja. A harmadik jogalap a fellebbezővel szemben kiszabott bírság összegének meghatározásakor az arányosság elvének megsértésére vonatkozik. A fellebbező az együttesen vizsgálendő negyedik és az ötödik jogalapjában azzal érvel, hogy a Törvényszék megsértette az észszerű határidő betartásának elvét. A hatodik jogalap a Törvényszék eljárási szabályzata – a jogvitára alkalmazandó változatában – 87. cikke (2) bekezdésének megsértésén alapul.

A lényeges eljárási szabályok megsértésére és a nyelvhasználatra vonatkozó szabályok terén a tények elferdítésére alapított, első és második jogalapról

A felek érvei

- 29 A megtámadott ítélet 113–115. és 119. pontja ellen irányuló első jogalapjával a fellebbező azt kifogásolja, hogy a Törvényszék nem semmisítette meg a vitatott határozatot a lényeges eljárási szabályok abból eredő megsértése miatt, hogy a Bizottság a CEP SA-nak angol nyelven küldte meg a kifogásközlést, megsértve ezzel az első rendelet 3. cikkét, az EUSZ 3. cikket, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 41. cikkének (4) bekezdését, amint arra már a válaszában és a tárgyaláson is hivatkozott. E tekintetben a fellebbező azt állítja, hogy irreleváns az, hogy szabadon és önszántából egyezett bele e jogsértésbe.
- 30 A Bizottság úgy véli, hogy a lényeges eljárási szabályok megsértésére és az első rendelet megsértésére alapított jogalap új, a fellebbezés szakaszában elfogadhatatlan jogalapról minősül. Másodlagosan úgy véli, hogy a jogalap megalapozatlan.
- 31 A megtámadott ítéletnek egyrészt a 109., 110. és 114. pontja, másrészt pedig 115. pontja ellen irányuló, második jogalapjával a fellebbező azt kifogásolja, hogy a Törvényszék elferdítette a tényeket annak megállapításával, hogy a fellebbező a nyelvhasználati szabályok megsértésébe szabad akaratából egyezett bele, és hogy e jogsértés következtében nem sérült a védelemhez való joga.
- 32 E tekintetben a fellebbező azzal érvel, hogy egyrészt 2006. július 20-án csupán azért küldte meg a kifogásközlést angol nyelven való megküldését elfogadó iratot, hogy elkerülje a bíróság amiatti megemelését, hogy a kifogásközlés 2006. szeptember 1-je utáni megküldése a Bizottságot arra ösztönözte volna, hogy vele szemben jelentősen súlyosabb bírságot szabjon ki.
- 33 Másrészt azt állítja, hogy azt a tényt, hogy ezt a kifogásközlést nem a kívánt nyelven fogalmazták meg, a Törvényszéknek úgy kellene tekintenie, hogy nem csak az első rendeletet, hanem a védelemhez való jogát is sérti, mivel ezt a dokumentumot le kellett fordíttatnia ahhoz, hogy válaszolni tudjon rá, amely így nem bírt az eredeti változatnak megfelelő pontossággal és hitelességgel.
- 34 A Bizottság viszont úgy véli, hogy a Törvényszék egyáltalán nem ferdítette el a tényeket, és hogy semmiképpen sem állapítható meg a védelemhez való jog megsértése, mivel az eljárás az állítólagos szabálytalanság nélkül sem vezetett volna más eredményre.

A Bíróság álláspontja

- 35 A Bizottság által felhozott elfogadhatatlansági kifogást el kell utasítani. Ugyanis valamely fél jogosult a Bíróság előtt olyan jogalapokra hivatkozni, amelyek a Törvényszék által elfogadott megoldás jogi megalapozottságát vitatják (lásd: 2007. november 29-i Stadtwerke Schwäbisch Hall és társai kontra Bizottság ítélet, C-176/06 P, nem tették közzé, EU:C:2007:730, 17. pont). Márpedig a megtámadott ítélet 107–119. pontjában a Törvényszék kifejezetten a fellebbezőnek a lényeges eljárási szabályok megsértésére és az első rendelet megsértésére alapított kifogásaira válaszolt. Ennélfogva a fellebbező jogosult a megtámadott ítéletnek ezeket a jogalapokat elutasító részét vitató jogalapokra hivatkozni.
- 36 A lényeges eljárási szabályok megsértésére és az első rendelet, valamint az EUSZ 3. cikk, illetve a Charta 41. cikke (1) bekezdésének megsértésére alapított kifogásokat illetően a Bíróságnak a Törvényszék által a megtámadott ítélet 115. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlatából kitűnik, hogy az első rendelet 3. cikkében meghatározott nyelv használata nem minősül az EUMSZ 263. cikk értelmében vett olyan lényeges eljárási szabálynak, amelynek megsértése feltétlenül érintené a valamely személyhez más nyelven intézett bármiféle dokumentum szabályszerűségét (lásd ebben az értelemben: 1970. július 15-i ACF Chemiefarma kontra Bizottság ítélet, 41/69, EU:C:1970:71, 47–52. pont). Ezen

ítélkezési gyakorlat szerint ugyanis, ha valamely intézmény egy tagállam joghatósága alá tartozó személyhez olyan szöveget intéz, amely nem ezen állam nyelvén íródott, ez az eljárás mód csakis akkor érinti az eljárás jogszerűségét, ha abból e személyre nézve a közigazgatási eljárásban hátrányos következmények származnak.

- 37 Ebből következik, hogy a fellebbező érvelésével ellentétben csakis akkor, ha a kifogásközlés megküldésekor az első rendelet 3. cikkében előírt nyelvtől eltérő nyelv használatából a fellebbezőre nézve hátrányos következmények származtak, kifogásolható e megküldés, és ebből eredően az így megindított eljárás szabályszerűsége.
- 38 Ez utóbbi tekintetben a fellebbező által a második jogalap keretében kifejtett azon érvelést, amely szerint a Törvényszék elferdítette a tényeket annak megállapításával, hogy szabad akaratából egyezett bele abba, hogy a kifogásközlést angol nyelvű változatban kapja meg, el kell utasítani anélkül, hogy a Bíróságnak állást kellene foglalnia annak esetleges megalapozottságáról. A jelen ügyben ugyanis az állítólagos elferdítés csakis akkor eredményezheti a megtámadott ítélet hatályon kívül helyezését, amennyiben bebizonyosodik, hogy a beleegyezésből adott esetben származó kár a fellebbező védelemhez való jogának megsértését eredményezi a közigazgatási eljárásban.
- 39 Márpedig egy ilyen jogsértés megállapítása érdekében a fellebbező lényegében ugyanazokat az érveket hozza fel, mint amelyeket a Törvényszék előtt előadott, és amelyeket a Törvényszék a megtámadott ítélet 113. pontjában már olyan indokkal elutasított, amelyekről a fellebbező nem állítja, hogy a tények elferdítésén alapul. Ennélfogva ezeket az érveket mint elfogadhatatlanokat el kell utasítani, amiből az következik, hogy a második jogalpnak nem lehet helyt adni, amennyiben a tények állítólagos elferdítésén alapul.
- 40 Következésképpen a fellebbezés első és a második jogalapját teljes egészében el kell utasítani.

Az arányosság elvének a Törvényszék általi megsértésére alapított, harmadik jogalapról

A felek érvei

- 41 A fellebbező a megtámadott ítélet 321–332. pontja ellen irányuló, harmadik jogalapjában azt kifogásolja, hogy a Törvényszék a megtámadott ítélettel megsértette az indokolási kötelezettségét, és a Bíróság által értelmezett arányosság elvét.
- 42 A Törvényszéknek a fellebbező által a fellebbezése alátámasztására hivatkozott 1994. július 14-i Parker Pen kontra Bizottság ítéletben (T-77/92, EU:T:1994:85) elfogadott megoldás mintájára csökkentenie kellett volna a CEPSA-val és a PROAS-szal szemben egyetemlegesen kiszabott bírság összegét, mivel a Bizottság nem vette figyelembe a jogsértéssel érintett termékkel összefüggő forgalomnak a CEPSA-PROAS csoport teljes forgalmához viszonyított csekély arányát – konkrétan 0,77% –, ami azt eredményezte, hogy a CEPSA-val szemben kiszabott bírság végső összege a PROAS által a jogsértés utolsó teljes üzleti évében elért forgalmának több mint 90%-át tette ki.
- 43 Márpedig a Törvényszék nem alkalmazta az ebből az ítéletből eredő tantételt, mivel csupán azt állapította meg, hogy egyrészt a forgalom 10%-os felső határát helyesen alkalmazták a jelen ügyben, anélkül hogy megvizsgálta volna a jogsértéssel érintett termékkel összefüggő csekély forgalom relevanciáját, másrészt pedig, hogy az említett ítélet nem társaságcsoporthoz vonatkozik.
- 44 Ezáltal a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor helyben hagyott egy olyan bírságot, amelynek összege nemcsak hogy nem megfelelő, de az aránytalanságig túlzott a 2012. november 22-i E.ON Energie kontra Bizottság ítélet (C-89/11 P, EU:C:2012:738) 126. pontja értelmében.
- 45 A Bizottság úgy véli, hogy e jogalap megalapozatlan.

A Bíróság álláspontja

- 46 Mivel a fellebbező azt kifogásolja, hogy a Törvényszék nem indokolta megfelelően a CEPSA-PROAS csoporttal szemben kiszabott bírság aránytalan jellegére vonatkozó érvelésének elutasítását, meg kell állapítani, hogy ez az állítás a megtámadott ítélet nyilvánvalóan téves olvasatán alapul.
- 47 A CEPSA-val és a PROAS-szal szemben egyetemlegesen kiszabott bírság aránytalan jellegével kapcsolatos kifogás elutasításához ugyanis a Törvényszék egyrészt a megtámadott ítélet 316. pontjában megállapította, hogy a CEPSA-PROAS csoportot illetően csakis a PROAS által értékesített útburkoló bitument vette figyelembe. Másodszer a megtámadott ítélet 317. és 318. pontjában megjegyezte, hogy a Bizottság semmiféle szorzótényezőt nem alkalmazott. Harmadszor ezen ítélet 323. pontjában megállapította, hogy az 1994. július 14-i Parker Pen kontra Bizottság ítélet (T-77/92, EU:T:1994:85) a jelen ügy szempontjából nem releváns, tekintettel egyrészt arra, hogy a vitatott határozatban a Bizottság csupán a jogsértés tárgyát képező termékek értékesítéséből származó összeget vette figyelembe, másrészt pedig arra, hogy az 1994. július 14-i Parker Pen kontra Bizottság ítéletben (T-77/92, EU:T:1994:85) egy független társaságról volt szó, így nem merült fel a csoport teljes forgalmának esetleges figyelembevétel. Negyedszer a CEPSA-nak a forgalom az [EK 81. cikkben] és [az EK 82. cikkben] meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK rendelet (HL 2003. L 1., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 205. o.) 23. cikke (2) bekezdésében meghatározott 10%-os felső határának túllépésére vonatkozó érvére válaszolva az említett ítélet 324. pontjában megállapította, hogy az, hogy a CEPSA-PROAS csoporttal szemben kiszabott bírság összege közel megegyezik a PROAS által a szóban forgó jogsértés utolsó teljes üzleti évében elért, az összes értékesítést magában foglaló forgalommal, önmagában nem enged az arányosság elvének megsértésére következtetni, és e tekintetben ugyanezen ítélet 327–329. pontjában megállapította, hogy a Bizottság helyesen tekintette úgy, hogy a PROAS és a CEPSA egyetlen gazdasági egységet képezett, és hogy ezt a felső határt az EK 81. cikk értelmében vállalkozásként tevékenykedő, egyetlen gazdasági egységet képező valamennyi társaság összesített forgalma alapján kell kiszámolni.
- 48 Mivel a fellebbező azt állítja, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor a bírságok összegének arányosságát állapította meg, emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróságnak, amennyiben fellebbezés keretén belül jogi kérdésekről határoz, nem feladata, hogy méltányossági okokból a sajátjával helyettesítse az Törvényszék értékelését, amely az uniós jog megsértése miatt a vállalkozásokkal szemben kiszabott bírságok összegéről dönt. Így a bírság összegének nem megfelelő jellege folytán csak akkor lehetne megállapítani, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, ha a Bíróság úgy ítélné meg, hogy a szankció mértéke nem csupán nem megfelelő, hanem oly mértékben eltúlzott, hogy az már aránytalan (2014. július 10-i Telefónica és Telefónica de España kontra Bizottság ítélet, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, 205. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 49 E tekintetben emlékeztetni kell arra, ahogyan azt a Törvényszék is helyesen tette a megtámadott ítélet 328. pontjában, hogy az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdésében előírt felső határt e rendelkezés szerint az EK 81. cikk – jelenleg EUMSZ 101. cikk – értelmében a vállalkozásként tevékenykedő, egyetlen gazdasági egységet képező valamennyi társaság összesített forgalma alapján kell kiszámolni (lásd: 2013. május 8-i Eni kontra Bizottság ítélet, C-508/11 P, EU:C:2013:289, 109. pont; 2013. július 11-i Team Relocations és társai kontra Bizottság ítélet, C-444/11 P, EU:C:2013:464, 172. és 173. pont; 2013. november 26-i Groupe Gascogne kontra Bizottság ítélet, C-58/12 P, EU:C:2013:770, 56. pont). Valamely bírság arányossága ugyanis különösen az elrettentésre irányuló célra tekintettel értékelendő, és ezen összesített forgalom figyelembevételére tehát ezen értékelés szempontjából ahhoz szükséges, hogy figyelembe vegye az említett vállalkozás gazdasági erejét (lásd ebben az értelemben: 2016. január 20-i Toshiba Corporation kontra Bizottság ítélet, C-373/14 P, EU:C:2016:26, 83. és 84. pont).

- 50 Márpedig a fellebbező, mivel lényegében azzal érvel, hogy a CEPSA-PROAS csoporttal szemben kiszabott bírság összege a PROAS forgalmának több mint 90%-át teszi ki, ezen állítása alátámasztására nem szolgál semmiféle olyan adattal, amely azt bizonyítaná, hogy a vele szemben kiszabott bírság összege, amely a CEPSA-PROAS csoport forgalmának kevesebb mint 1%-át teszi ki, a Bíróságnak a jelen ítélet 48. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlata értelmében az aránytalanságig túlzott.
- 51 Amennyiben a fellebbező azt kifogásolja, hogy a Törvényszék az 1983. június 7-i Musique Diffusion française és társai kontra Bizottság ítéletre (100/80–103/80, EU:C:1983:158) hivatkozva nem vizsgálta meg, hogy a kiszabott bírság arányos-e nem csupán a csoport teljes forgalmához képest, hanem a jogsértés terjedelméhez képest is, elegendő annyit megállapítani, hogy a Törvényszék helyesen alkalmazta ezt az ítélkezési gyakorlatot, mivel nem csak a csoport teljes forgalmát vette figyelembe, hanem a kartell résztvevői, köztük a PROAS által teljesített útburkoló bitumen eladásokat is. Egyébiránt a fellebbező nem vitatta a megtámadott ítélet 315., 316. és 322. pontját, amelyek szerint a PROAS a jogsértésben tizenegy év, hét hónapon keresztül vett részt. A bírság alapösszegének Bizottság általi, a jogsértésben való részvétel e hosszú időszakának figyelembevétele érdekében történő megemelését sem vitatta.
- 52 Az előzőekből következően a jelen fellebbezés harmadik jogalapját mint megalapozatlant el kell utasítani.

Az észszerű határidő betartása elvének megsértésére alapított, negyedik és ötödik jogalapról

A felek érvei

- 53 A fellebbező a megtámadott ítélet 267–269. pontja ellen irányuló, negyedik jogalapjával azt kifogásolja, hogy a Törvényszék megsértette az EUMSZ 261. cikket és az 1/2003 rendelet 31. cikkét azáltal, hogy a megtámadott ítélet meghozatalában megmutatkozott késedelmének következményeiről nem foglalt állást. E tekintetben azzal érvel, hogy a Törvényszék az őt megillető korlátlan felülvizsgálati jogkör körében köteles figyelembe venni az ügy valamennyi ténybeli és jogi körülményét, és különösen az észszerű határidő betartásának elvét.
- 54 Az ugyancsak a Charta 41. cikkének (1) bekezdéséből és 47. cikkének második bekezdéséből következő észszerű határidő betartása elvének megsértésére alapított, ötödik jogalap három részből áll. E jogsértés következtében és jóvátétel címén a fellebbező a vele szemben kiszabott bírság összegének 25%-kal való csökkentését kéri. E tekintetben azzal érvel, hogy az ügy elbírálásában való késedelem minden egyes éve a kiszabott bírság összegének 10%-kal, illetve minden egyes, hat hónap és egy év közötti időszak ezen összeg 5%-kal való csökkentését kellene, hogy eredményezze.
- 55 E jogalap első részében a fellebbező azt kifogásolja, hogy a Törvényszék megszegte az elé terjesztett ügyek észszerű időn belüli elbírálására irányuló kötelezettségét, tekintettel arra, hogy a kereset benyújtása és a megtámadott ítélet kihirdetése között eltelt öt év és kilenc hónap, beleértve az írásbeli szakasz lezárása és az eljárás szóbeli szakasza közt eltelt négy év és két hónapos időszakot.
- 56 Az említett jogalap második részében a fellebbező azt kifogásolja, hogy a Törvényszék megsértette az észszerű határidő betartásának elvét, mivel nem együttesen értékelte a közigazgatási eljárás és a bírósági eljárás időtartamát, amely összességében meghaladta a tizenegy évet. Érvelése alátámasztására Kokott főtanácsnok Solvay kontra Bizottság ügyre vonatkozó indítványának (C-109/10 P, EU:C:2011:256) 240. pontjára hivatkozik.
- 57 Ugyanezen jogalapról a megtámadott ítélet 245–265. pontja ellen irányuló harmadik részében a fellebbező azt kifogásolja, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor azt állapította meg, hogy a közigazgatási eljárást észszerű határidőn belül folytatták le.

- 58 E rész alátámasztása érdekében azzal érvel, hogy a jelen ügy Bizottság általi elbírálásának ötéves időszakát nem indokolhatja a jogvita bonyolultsága, vagy a vizsgálat alá vont vállalkozások magatartása, akik mind együttműködtek az eljárás során.
- 59 Arra is hivatkozik, hogy a megtámadott ítélet 245–250. pontjában a Törvényszék a közigazgatási eljárás időtartamának értékeléséhez tévesen vette figyelembe azt, hogy a Bizottság a versenyjogi bíróságok kiszabásának elévülési idejét betartotta. Továbbá azt kifogásolja, hogy a Törvényszék az értékelése során – a megtámadott ítélet 251–265. pontjában – nem vette figyelembe a közigazgatási eljárás kezdetét, vagyis a 2002 októbere és 2004 júniusa között eltelt időszakot, amely során a Bizottság elemezhetett volna a BP csoport engedékenységi kérelmét, és elvégezhetett volna az ehhez a kérelemhez szükséges vizsgálatot.
- 60 A Bizottság azzal érvel, hogy ami az észszerű határidőnek mind a közigazgatási, mind pedig a bírósági eljárásban – akár külön-külön, akár együttesen nézve – való megsértésére vonatkozó állításokat illeti, a fellebbező feladata, hogy a Törvényszékhez kártérítési keresetet nyújtson be. Hozzáteszi, hogy mindenesetre a fellebbező nem szolgál semmiféle olyan adattal, amely azt bizonyítaná, hogy a Bizottság előtti eljárás és/vagy a Törvényszék előtti eljárás az ügy körülményeire tekintettel túlzottan hosszú volt.

A Bíróság álláspontja

- 61 Az ötödik jogalap harmadik részét illetően, amelyben a fellebbező azt kifogásolja, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor azt állapította meg, hogy a közigazgatási eljárás nem lépte túl az észszerű határidőt, emlékeztetni kell arra, hogy bár az észszerű határidő betartása elvének megsértése indokolhatja az EUMSZ 101. cikkben és az EUMSZ 102. cikkben alapuló eljárás során hozott határozat megsemmisítését akkor, ha az érintett vállalkozás védelemhez való jogának megsértésével jár (lásd ebben az értelemben: 2006. szeptember 21-i *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied kontra Bizottság* ítélet, C-105/04 P, EU:C:2006:592, 42. és 43. pont), az ilyen közigazgatási eljárás észszerű határidejének Bizottság általi megsértése – amennyiben bebizonyosodik – nem eredményezheti a kiszabott bírság összegének csökkentését (lásd ebben az értelemben: 2014. május 8-i *Bolloré kontra Bizottság* ítélet, C-414/12 P, nem tették közzé, EU:C:2014:301, 109. pont).
- 62 Márpedig a jelen ügyben – amint az a jelen ítélet 54., illetve 57–59. pontjából kitűnik – nem vitatott, hogy a fellebbező az arra vonatkozó kifogásaival, hogy a Törvényszék a közigazgatási eljárás nem túlzott elhúzódásának megállapításához figyelembe vette azt, hogy az elévülési idő még nem telt le, valamint hogy a Törvényszék nem vette figyelembe a vitatott közigazgatási eljárás egy részét, csupán a vele szemben kiszabott bírság összegének csökkentését kívánja elérni.
- 63 Következésképpen az ötödik jogalap harmadik részét, megalapozottságától eltekintve, mint hatástalant el kell utasítani.
- 64 A fellebbezésnek az észszerű időn belüli határozathozatal Törvényszék általi megsértésére alapított negyedik jogalapját és ötödik jogalapjának első részét illetően emlékeztetni kell arra, hogy amennyiben valamely uniós bíróság megsérti a Charta 47. cikkének második bekezdéséből eredő azon kötelezettségét, hogy az előtte folyamatban lévő ügyeket észszerű időn belül tárgyalja, a Törvényszéknek az EUMSZ 261. cikk és az 1/2003 rendelet 31. cikke szerinti korlátlan felülvizsgálati jogkörétől függetlenül, ezt a Törvényszék előtt indított kártérítés iránti eljárás keretében lehet szankcionálni, mivel az ilyen kereset hatékony jogorvoslatot képez. Ezért az észszerű időn belüli határozathozatal Törvényszék általi elmulasztásából eredő kár megtérítése iránti kérelmet nem lehet fellebbezés formájában közvetlenül a Bíróság elé terjeszteni, hanem azt magához a Törvényszékhez kell benyújtani (lásd különösen: 2014. július 10-i *Telefónica és Telefónica de España kontra Bizottság*

ítélet, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, 66. pont; 2014. október 9-i ICF kontra Bizottság ítélet, C-467/13 P, EU:C:2014:2274, 57. pont; 2014. november 12-i Guardian Industries és Guardian Europe kontra Bizottság ítélet, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 17. és 18. pont).

- 65 Az EUMSZ 256. cikk (1) bekezdése értelmében hatáskörrel rendelkező Törvényszék, amelyhez kártérítési keresetet nyújtottak be, köteles az ilyen keresetről a kifogásolt időtartamú eljárás alapjául szolgáló jogvitában eljárótól eltérő összetételű tanácsban határozatot hozni (lásd különösen: 2014. július 10-i Telefónica és Telefónica de España kontra Bizottság ítélet, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, 67. pont; 2014. október 9-i ICF kontra Bizottság ítélet, C-467/13 P, EU:C:2014:2274, 58. pont; 2014. november 12-i Guardian Industries és Guardian Europe kontra Bizottság ítélet, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 19. pont).
- 66 Ugyanakkor, mivel a jelen ügyben nyilvánvaló – anélkül, hogy a feleknek erre vonatkozóan további adatokkal kellene szolgálniuk –, hogy a Törvényszék kellően súlyosan megsértette az ügy észszerű időn belüli elbírálására vonatkozó kötelezettségét, a Bíróság ezt megállapíthatja (lásd különösen: 2014. október 9-i ICF kontra Bizottság ítélet, C-467/13 P, EU:C:2014:2274, 59. pont; 2014. november 12-i Guardian Industries és Guardian Europe kontra Bizottság ítélet, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 20. pont).
- 67 A jelen ügyben erről van szó. A Törvényszék előtti eljárás időtartama, vagyis közel öt év és kilenc hónap, amelybe többek között azon négy év és egy hónapos időszak is beletartozik, amely bármiféle eljárási cselekmény nélkül telt el – amint az a jelen ítélet 92–94. pontjából kitűnik – az írásbeli szakasz lezárulta és a tárgyalás között, nem magyarázható sem az ügy jellegével vagy bonyolultságával, sem pedig az ügy összefüggéseivel.
- 68 Egyrészt ugyanis a Törvényszék elé terjesztett jogvita nem volt különösen bonyolult. Másrészt sem a megtámadott ítéletből, sem a felek által előadott adatokból nem tűnik ki, hogy e tétlenség időszaka objektíven igazolt volna, vagy a fellebbezőknek abban szerepük lett volna.
- 69 A jelen ítélet 65. pontjában kifejtett megfontolásokból azonban az következik, hogy a jelen fellebbezés negyedik jogalapját, valamint ötödik jogalapjának első részét el kell utasítani.
- 70 Az ötödik jogalap második részét illetően, amelyben a fellebbező azt kifogásolja, hogy a Törvényszék nem együttesen értékelte a közigazgatási és a bírósági szakasz időtartamát ahhoz, hogy összességében értékelje ezen időtartama észszerű voltát, ismételten emlékeztetni kell arra, hogy ez a fellebbezővel szemben kiszabott bírság összege csökkentésének elérésére irányul.
- 71 Márpedig, még ha feltételezzük is, hogy – a Törvényszék által a megtámadott ítéletben megállapítottak ellenére – megállapítható az észszerű határidő betartásához fűződő jog megsértése amiatt, hogy a CEPSA-val szembeni közigazgatási és bírósági eljárás hosszú volt, ez a jogsértés önmagában nem eredményezheti azt, hogy a Törvényszék vagy a fellebbezés keretében a Bíróság csökkentse a szóban forgó jogsértés alapján az e társasággal szemben kiszabott bírság összegét (lásd ebben az értelemben: 2014. május 8-i Bolloré kontra Bizottság ítélet, C-414/12 P, EU:C:2014:301, 107. pont).
- 72 Ennélfogva az ötödik jogalap második részét el kell utasítani.
- 73 Következésképpen a negyedik és az ötödik jogalapot teljes egészében el kell utasítani.

A Törvényszék eljárási szabályzata – a jogvitára alkalmazandó változatában – 87. cikke (2) bekezdésének megsértésére alapított, hatodik jogalapról

- 74 A fellebbező a hatodik jogalapjával azt állítja, hogy a Törvényszék megsértette a Törvényszék eljárási szabályzata 87. cikkének (2) bekezdését a jogvitára alkalmazandó változatában, mivel a CEPSA-t kötelezte a költségek viselésére, holott tekintettel arra, hogy mindkét fél részlegesen lett pernyertes, a költségeket meg kellett volna osztania köztük.
- 75 E tekintetben az állandó ítélkezési gyakorlat szerint abban az esetben, amennyiben a Bíróság a fellebbezés minden más jogalapját elutasította, a Törvényszék költségekre vonatkozó határozatának állítólagos jogellenességére utaló kérelmeket az Európai Unió Bírósága alapokmánya 58. cikkének második bekezdése alapján – amelynek értelmében a fellebbezés nem vonatkozhat kizárólag a költségek összegére vagy arra, hogy a költségek viselésére melyik felet kötelezték – mint elfogadhatatlanokat el kell utasítani (lásd ebben az értelemben: 1995. január 13-i Roujansky kontra Tanács végzés, C-253/94 P, EU:C:1995:4, 13. és 14. pont; 2014. október 2-i Strack kontra Bizottság ítélet, C-127/13 P, EU:C:2014:2250, 151. pont).
- 76 Mivel a fellebbező a fellebbezés első öt jogalapja tekintetében peresztes lett, így a költségek megosztásával kapcsolatos, utolsó jogalapot elfogadhatatlannak kell nyilvánítani.
- 77 Ennélfogva a fellebbezést teljes egészében el kell utasítani.

A költségekről

- 78 Az eljárási szabályzat 184. cikkének (2) bekezdése értelmében, ha a fellebbezés megalapozatlan, a Bíróság határoz a költségekről.
- 79 E szabályzat 138. cikkének (1) bekezdése szerint, amely ugyanezen szabályzat 184. cikkének (1) bekezdése értelmében a fellebbezési eljárásban is alkalmazandó, a Bíróság a peresztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte.
- 80 Mivel a CEPSA peresztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a jelen fellebbezési eljárásban felmerült költségek viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság (ötödik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) A Bíróság a fellebbezést elutasítja.**
- 2) A Bíróság a Compañía Española de Petróleos (CEPSA) SA-t kötelezi a költségek viselésére.**

Aláírások